

## СЛУХАЛИ:

Про Висновок Рахункової палати про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі та інформацію щодо поточного стану виконання державного бюджету у 2025 році.

## Відмітили:

Відповідно до частини 2 статті 110 Бюджетного кодексу України (*далі – Кодекс*) і частини 3 статті 7 Закону України "Про Рахункову палату" Рахункова палата подала Верховній Раді України (*далі – Верховна Рада*) та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (*далі – Комітет*) листами від 02.09.2025 № 06-2635 і № 06-2638 Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі, затверджений рішенням Рахункової палати від 26.08.2025 № 21-3 (*далі – Висновок РП*), водночас направила Кабінету Міністрів України (*далі – КМУ або Уряд*) Висновок РП, який містить рекомендації (пропозиції) КМУ для усунення виявлених відхилень і порушень /Висновок РП розміщено на офіційному сайті Рахункової палати/.

У Комітеті проаналізовано Висновок РП, останні звітні дані Міністерства фінансів України (*далі – Мінфін*), Державної казначейської служби України (*далі – Казначейство*), Державної податкової служби України (*далі – ДПС*), окремих головних розпорядників коштів державного бюджету (*далі – головні розпорядники*), інших державних органів щодо стану реалізації норм Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік" (*далі – Закон*) і виконання державного бюджету у поточному році, а також інформацію Мінфіну про опрацювання рекомендацій Комітету, наданих Урядом за підсумками розгляду на засіданні Комітету 07.07.2025 Висновку Рахункової палати про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому кварталі та інформації щодо поточного стану виконання державного бюджету у 2025 р. (*далі – рекомендації Комітету від 07.07.2025*), та звернуто увагу на таке.

### ЩОДО ЗМІН ДО ЗАКОНУ ТА ОСНОВНИХ ЙОГО ПОЛОЖЕНЬ

З початку поточного бюджетного періоду станом на 01.10.2025 прийнято 2 закони, якими внесено зміни до Закону, а саме:

від 31.07.2025 № 4561–IX (*далі – Закон № 4561–IX*), яким змінено загальні показники державного бюджету, а саме: збільшено доходи на 147,45 млрд грн, видатки на 400,45 млрд грн і граничний обсяг дефіциту на 250 млрд грн та зменшено надання кредитів на 3 млрд грн, а також збільшено граничний обсяг державного боргу на 184,9 млрд грн. Зокрема, за загальним фондом видатки збільшено загалом на 390,4 млрд грн, при цьому на забезпечення національної безпеки і оборони – на 401,6 млрд грн (з них для Міноборони – 310,8 млрд грн, МВС – 84,1 млрд грн /зокрема для Нацгвардії – 24,5 млрд грн, Держприкордонслужби – 45,85 млрд грн, Нацполіції – 13,7 млрд грн/, ГУР Міноборони – 4,5 млрд грн, СБУ – 1,6 млрд грн, Управління держохорони – 0,5 млрд грн, Адміністрації Держспецзв'язку – 0,06 млрд грн).

Джерелами покриття зазначених додаткових видатків передбачено: збільшення державних внутрішніх запозичень на 184,9 млрд грн та доходів на 137,4 млрд грн (з них щодо: податку та збору на доходи фізичних осіб – на 46 млрд грн, податку на прибуток підприємств – на 24 млрд грн, коштів, що перераховуються НБУ, – на 20,3 млрд грн, частини прибутку держпідприємств і дивідендів на державну частку власності – на 15 млрд грн, акцизного податку – на 8,8 млрд грн), а також зменшення витрат на: погашення державного внутрішнього боргу – на 65,1 млрд грн, обслуговування державного боргу – на 11,16 млрд грн, виконання державою гарантійних зобов'язань – на 3 млрд грн. За спеціальним фондом збільшено доходи і видатки на 10 млрд грн, а саме доходи щодо податку та збору на доходи фізичних осіб (в частині "військового ПДФО") та видатки на забезпечення національної безпеки і оборони, при цьому унормовано з 01.08.2025 по 31.12.2025 спрямування окремих доходів за спеціальним фондом Міноборони на здійснення заходів з реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення, закупівлі озброєння, військової (спеціальної) техніки, засобів та обладнання (зокрема, внесено зміни до статті 24 Закону і доповнено Закон новою статтею 50);

від 20.08.2025 № 4571–IX (далі – Закон № 4571–IX), яким загалом збільшено доходи і видатки загального фонду державного бюджету на 8 млрд грн, зокрема збільшено (передбачено) видатки на: поповнення резервного фонду – на 25,8 млрд грн; забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти – на 4,6 млрд грн; забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру – на 3,2 млрд грн; забезпечення функціонування Фонду розвитку інновацій – на 2,8 млрд грн; модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази військових ліцеїв, закладів освіти з посиленою військово-фізичною підготовкою – в обсязі 1,5 млрд грн; забезпечення виконання заходів з розвитку спеціальних інноваційних технологій – в обсязі 1,4 млрд грн; підтримку та допомогу ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих – на 1,2 млрд грн; реалізацію заходів з формування фондів житла тимчасового проживання – в обсязі 1 млрд грн. Для покриття зазначених додаткових видатків збільшено доходи від податку на прибуток підприємств (у зв'язку із зарахуванням з 01.08.2025 по 31.12.2025 до державного бюджету частини цього податку, яка згідно з п. 17 ч. 1 статті 64 Кодексу належить до доходів бюджету м. Києва) та зменшено окремі видатки, насамперед на обслуговування державного боргу на 33,6 млрд грн.

У результаті таких законодавчих змін змінено загальні параметри державного бюджету: доходи збільшено на 155,45 млрд грн, або на 6,7% (з них за загальним фондом – на 145,4 млрд грн, або на 6,8%), видатки збільшено на 408,45 млрд грн, або на 10,4% (з них за загальним фондом – на 398,4 млрд грн, або на 11,1%), надання кредитів зменшено на 3 млрд грн, або на 5,6%, граничний обсяг дефіциту збільшено на 250 млрд грн, або на 15,2%. При цьому

ключові зміни до Закону пов'язані із збільшенням фінансового забезпечення сектору національної безпеки і оборони.

Крім того, Урядом подано на розгляд Верховної Ради проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік" щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони" (реєстр. № 14103 від 06.10.2025), яким передбачається збільшити видатки державного бюджету на 317,3 млрд грн (при цьому видатки на оборону і безпеку – на 324,7 млрд грн з урахуванням зменшення деяких інших видатків), збільшити доходи державного бюджету на 20 млрд грн, зменшити надання кредитів з державного бюджету на 3 млрд грн, збільшити граничні обсяги дефіциту державного бюджету і державного боргу відповідно на 294,3 млрд грн і 298,2 млрд грн.

Виконання Закону у 2025 р. (як і в попередніх 3 роках) відбувається з урахуванням особливостей бюджетного процесу в умовах воєнного стану, визначених пунктом 22 розділу VI Кодексу, якими зокрема спрощено окремі процедури виконання державного бюджету.

На 01.10.2025 забезпечено нормативно-правове врегулювання виконання багатьох текстових статей Закону, що його потребували, однак деякі норми Закону Урядом ще не застосовувалися або залишаються нереалізованими, зокрема щодо:

надання права здійснювати понадпланові випуски облігацій внутрішньої державної позики (*далі – ОВДП*) в обмін на такі облігації акцій додаткової емісії банків, векселів, виданих Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, і для здійснення правочинів з державними деривативами */статті 16, 17 і 18 Закону/*;

можливості надання фрахтувальникам, операторам та/або власникам морських суден та суден внутрішнього плавання, що ходять під прапором України та під прапорами іноземних держав, гарантій компенсації шкоди, заподіяної внаслідок збройної агресії РФ, у сумі до 2 млрд грн за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету */стаття 35 Закону/*;

можливості спрямовувати зовнішні цільові кредити на фінансування загального фонду державного бюджету з подальшим передбаченням у наступних бюджетних періодах видатків спеціального фонду державного бюджету та джерел їх покриття */стаття 42 Закону/*;

дозволу здійснювати понадпланові випуски ОВДП у сумі 30 млрд грн в обмін на такі облігації акцій додаткової емісії ПрАТ "Укрфінжитло" */стаття 47 Закону/*;

порядку забезпечення військовослужбовців покращеним харчуванням відповідно до норм, які застосовуються у військово-медичних закладах, під час лікування та реабілітації у закладах охорони здоров'я всіх форм власності та підпорядкування за рахунок державного бюджету */стаття 53 Закону/*. Ймовірно потребує уточнення відповідний порядок, затверджений постановою КМУ від 13.08.2024 № 955;

визначення порядку перерозподілу та умов використання вільних залишків коштів місцевих бюджетів, які утворилися на кінець 2024 р. за

рахунок додаткової дотації на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією РФ, наданої на придбання шкільних автобусів і на облаштування безпечних умов у закладах освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, а також відповідних обсягів видатків на облаштування безпечних умов у закладах освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, та переліку таких закладів /*стаття 54 Закону*/;

порядку спрямування залишку коштів, перерахованих відповідно до статті 50 Закону України "Про Державний бюджет України на 2024 рік" (*далі – Закон-2024*) до спеціального фонду державного бюджету для Агентства відновлення у сумі 706.555,3 тис. грн та не використаних у 2024 р., для обласного бюджету Харківської обл. (450.555,3 тис. грн) на оплату робіт/послуг з капітального і поточного ремонту та експлуатаційного утримання автодоріг місцевого значення, що сприятимуть забезпеченню національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванню збройної агресії, та на поточний ремонт автодоріг державного значення у Полтавській та Сумській обл. (256.000 тис. грн) для здійснення заходів, пов'язаних із зміцненням обороноздатності держави /*стаття 55 Закону*/;

доручення КМУ разом з ЦВК після припинення чи скасування воєнного стану подати на розгляд Верховної Ради пропозиції щодо внесення змін до державного бюджету в частині передбачення видатків на підготовку та проведення чергових виборів Президента України, народних депутатів України та місцевих виборів /*пункт 8 Прикінцевих положень Закону*/ (у зв'язку з відсутністю на даний час підстав);

доручення КМУ здійснити заходи щодо запровадження з 01.07.2025 пенсійної реформи, розробити та подати до 01.07.2025 на розгляд Верховної Ради проект закону про внесення змін до деяких законів щодо встановлення єдиних підходів перерахунку пенсій особам, пенсія яким призначена за "спеціальними" законами, незалежно від зміни зарплати (доходу)/грошового забезпечення та здійснення таким особам індексації пенсій на загальних умовах /*пункт 30 Прикінцевих положень Закону*/.

#### *ЩОДО МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ*

Визначення показників державного бюджету на 2025 рік у IV кварталі 2024 р. та реалізація Закону у січні-серпні п.р. відбувалися в умовах продовження повномасштабної збройної агресії РФ, воєнного стану /*введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 (із змінами), затвердженим Верховною Радою*/. Показники державного бюджету на 2025 рік сформовані на основі схвалених постановою КМУ від 28.06.2024 № 780 основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки.

Варто зазначити, що Законом України від 18.06.2025 № 4505–IX, серед іншого, з 5 липня 2025 р. відновлено обов'язкове подання статистичної та фінансової звітності до органів державної статистики, а також

протягом 3 місяців /до 05.10.2025/ зобов'язано подати відповідну звітність за минулі періоди (2022–2025 рр.).

Згідно з даними Держстату ВВП за II квартал п.р. порівняно з відповідним періодом 2024 р. за попередньою оцінкою збільшився на 0,8% */враховано при затвердженні бюджету зростання на 2,7%/*, індекс споживчих цін у серпні п.р. до грудня 2024 р. становив 106%, в середньому за 8 місяців п.р. до відповідного періоду 2024 р. – 114,2% */враховано при затвердженні бюджету – відповідно 109,5% і 109,7%/*, індекс цін виробників промислової продукції у серпні п.р. до грудня 2024 р. становив 101,6%, в середньому за 8 місяців п.р. до відповідного періоду 2024 р. – 125,2% */враховано при затвердженні бюджету (грудень до грудня попереднього року) – 111,1%/*. У Висновку РП зазначено, що виконання Закону у січні-червні 2025 р. здійснювалося за умов зростання ВВП, фінансової підтримки міжнародних партнерів, імпорту, споживчих цін та цін виробників промислової продукції, однак економічне зростання стримували такі фактори: продовження ракетних обстрілів об'єктів енергетичної та транспортної інфраструктури, руйнація виробничих потужностей; зменшення споживчого попиту і погіршення ситуації на ринку праці внаслідок продовження міграції за межі України; пізніший збір урожаю в Україні внаслідок насамперед несприятливих погодних умов; зростання кількості фізичних осіб-підприємців, що припинили діяльність внаслідок зміни законодавства щодо сплати єдиного соціального внеску.

За інформацією НБУ, обсяг міжнародних резервів на 01.09.2025 становив 46,04 млрд дол. США і з початку п.р. збільшився на 2,24 млрд дол. США, або на 5,1% (зокрема, у серпні міжнародні резерви зросли на 7%, що згідно з поясненнями НБУ зумовлено значними обсягами надходжень від міжнародних партнерів та зменшенням обсягів чистого продажу валюти НБУ на валютному ринку). Офіційний курс гривні щодо долара США за січень-серпень п.р. в середньому становив 41,63 грн за долар */прогнозний середньорічний обмінний курс, врахований при затвердженні бюджету, – 45 грн/дол. США/*, облікова ставка НБУ з початку п.р. */13,5%/* поступово збільшувалася і з 07.03.2025 становить 15,5%.

Кошти бюджетів та інших клієнтів Казначейства на 01.10.2025 становили 404,2 млрд грн (проти 299,3 млрд грн на 01.01.2025), у т.ч.: кошти на єдиному казначейському рахунку *(далі – ЄКР)* – 47,7 млрд грн (проти 100,5 млрд грн відповідно), кошти на рахунках Казначейства в установах банків – 324,5 млрд грн (проти 168,3 млрд грн), кошти на інших рахунках – 32 млрд грн (проти 30,5 млрд грн).

#### *ЩОДО ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ*

Доходи державного бюджету за січень-серпень 2025 р. становили 2.410,4 млрд грн, що на 474,8 млрд грн, або на 24,5%, більше, ніж за відповідний період 2024 р., але темп зростання таких доходів дещо уповільнився відносно даних за I півріччя п.р. Згідно з Висновком РП доходи державного бюджету у I півріччі п.р. зросли на 41,9%, або на 551,2 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2024 р., що відбулося за рахунок

неекономічних чинників /на 445,2 млрд грн/ (зокрема безповоротної допомоги від міжнародних партнерів /на 174,4 млрд грн/, власних надходжень бюджетних установ з інших джерел /на 131,1 млрд грн/, змін податкового законодавства /на 88,5 млрд грн/, коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України "Про Національний банк України" /на 45,5 млрд грн/, надходжень, отриманих у зв'язку із виконанням Закону України "Про санкції" /на 5,7 млрд грн/), а також економічних чинників /на 105,3 млрд грн/ (девальвації гривні, збільшення зарплати і грошового забезпечення військовослужбовців, інфляції, зростання прибутків прибуткових підприємств і збільшення оподаткованого імпорту). На думку Рахункової палати, зазначене свідчить про значну залежність бюджету від зовнішньої підтримки та є типовим в умовах воєнного стану й обмеженої економічної активності.

До загального фонду за січень-серпень п.р. доходи надійшли в обсязі 1.708,8 млрд грн, що на 293,5 млрд грн, або на 20,7%, більше плану на звітний період (із змінами, пов'язаними із змінами до Закону). Порівняно з відповідним періодом минулого року такі доходи збільшилися на 20,4%, або на 289,75 млрд грн, при плановому річному збільшенні на 4,3% */план на 2025 р. (із змінами) до факту за 2024 р./*. Крім того, планові показники доходів загального фонду збільшено без внесення змін до Закону на 237 млрд грн (всього і за кодом 42020400 "Гранти на бюджетну підтримку, що надійшли до державного бюджету") у зв'язку з надходженням гранту, що залучається в результаті здійснення правочину з умовними зобов'язаннями, відповідно до пункту 35-1 розділу VI Кодексу, постанови КМУ від 06.12.2024 № 1388 та розпорядження КМУ від 13.12.2024 № 1251-р *(з одночасним зменшенням на таку ж суму планових показників фінансування загального фонду в частині зовнішніх запозичень)*. Таким чином, відносно уточненого плану на звітний період (1.648,2 млрд грн) виконання доходів загального фонду становило 103,7%. За оперативними даними, за 9 місяців п.р. доходи загального фонду становили 1.917,2 млрд грн, або 84,1% затвердженого із змінами річного плану та більше на 321,6 млрд грн, або на 20,2%, плану на звітний період (із змінами, пов'язаними із змінами до Закону) і на 94,7 млрд грн, або на 5,2%, уточненого плану на звітний період, а також збільшилися порівняно з відповідним періодом минулого року на 24,3%, або на 375,3 млрд грн.

На стан виконання доходів загального фонду позитивно вплинуло понадпланове надходження за 9 місяців п.р. окремих доходів, з яких найбільше щодо: міжнародної фінансової допомоги (грантів) *(+250,5 млрд грн, або в 5,3 раза, до плану на звітний період (із змінами, пов'язаними із змінами до Закону), та +235,9 млрд грн до затвердженого річного плану /72,9 млрд грн/ внаслідок надходження гранту, про що зазначено вище);* коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України "Про Національний банк України" *(+20,3 млрд грн, або на 31,7%, та становить 100% затвердженого із змінами річного плану /84,2 млрд грн/, що відповідає такому показнику у річній фінансовій звітності НБУ за 2024 р.);* податку та збору на доходи фізичних осіб *(+19,4 млрд грн, або на 8%);* частини прибутку державних підприємств та дивідендів на державну частку власності

(+16,8 млрд грн, або на 35,3%); податку на прибуток підприємств (+16,1 млрд грн, або на 7,9%); акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (+10 млрд грн, або на 9%); ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування (+6,8 млрд грн, або на 3%).

Водночас за січень-вересень п.р. не забезпечено виконання окремих планових показників доходів загального фонду, зокрема: ПДВ з ввезених на митну територію України товарів (–25 млрд грн, або на 6%); рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення (–7,5 млрд грн, або на 19,3%); акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) (–6,2 млрд грн, або на 6,5%); ввізного мита (–3,6 млрд грн, або на 8,3%). За оцінкою Рахункової палати, відповідне невиконання планових показників таких доходів за звітний період збільшує ризики їх невиконання за підсумками 2025 р.

Бюджетне відшкодування ПДВ за 9 місяців 2025 р. здійснено в обсязі 131,2 млрд грн, що на 21,5 млрд грн, або на 19,6%, більше такого показника за відповідний період минулого року. За даними ДПС, залишок сум, заявлених до відшкодування ПДВ, на 01.09.2025 становив 29,1 млрд грн і з початку п.р. збільшився на 6,1 млрд грн, або 26,5%. Рахункова палата зазначає, що збільшення обсягів заявленого і відшкодованого платникам ПДВ посилює ризик невиконання плану ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) за підсумками 2025 р.

До спеціального фонду за січень-серпень п.р. доходи надійшли в сумі 701,65 млрд грн, що більше затвердженого із змінами річного плану на 497,8 млрд грн, або в 3,4 раза, і таких доходів за відповідний період 2024 р. на 185,1 млрд грн, або на 35,8%, переважно за рахунок перевиконання власних надходжень бюджетних установ (відповідно на 508,6 млрд грн, або в 9,9 раза, і на 156,3 млрд грн, або на 38,2%).

Зокрема, власні надходження бюджетних установ у звітному періоді становили майже 566 млрд грн (або 80,7% усіх фактичних доходів спеціального фонду), з них інші джерела власних надходжень бюджетних установ /до яких належать, насамперед, благодійні внески, гранти і дарунки, а також надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів/ – 523,7 млрд грн (або 92,5% власних надходжень бюджетних установ), що на 523,2 млрд грн більше затвердженого річного плану, які отримані в основному у вигляді майна (активів) в натуральній формі /472,3 млрд грн/ переважно бюджетними установами сектору національної безпеки і оборони (найбільше бюджетними установами Міноборони /402,8 млрд грн/, ГУР Міноборони /26,2 млрд грн/ і МВС /25,8 млрд грн/), що проблематично планувати. При цьому, за інформацією НБУ, з відкритого ним спецрахунка для залучення коштів на підтримку ЗСУ за січень-серпень п.р. перераховано близько 41 млрд грн на потреби сил оборони, що теж відображено як інші джерела власних надходжень бюджетних установ.

Згідно з пунктом 60 розділу VI Кодексу за 8 місяців п.р. до спеціального фонду державного бюджету надійшло 83,15 млрд грн частини "військового" ПДФО, або 72,8% затвердженого із змінами річного плану /114,2 млрд грн/, що спрямовується за визначеними напрямками у сфері безпеки і оборони. При цьому Законом № 4561–IX передбачено нову статтю 50 Закону, згідно з якою з 01.08.2025 по 31.12.2025 уточнено пропорції розподілу цього податку за напрямками, спрямувавши 60% Міноборони на здійснення заходів з реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення, закупівлі озброєння, військової (спеціальної) техніки, засобів та обладнання, а також на зазначений напрямок з 01.08.2025 по 31.12.2025 спрямовано плату за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей (внесено зміни до статті 24 Закону). Поряд з тим, на виконання статей 33 і 36 Закону розпорядженнями КМУ від 04.04.2025 № 305-р і від 27.05.2025 № 509-р передбачено спрямувати за спеціальним фондом державного бюджету частину залишків коштів на 01.01.2025, які утворилися відповідно у Держгеонадра (128,06 млн грн) і НКРЕКП (195 млн грн), на здійснення заходів у сфері оборони.

Перевиконання доходів спеціального фонду порівняно із затвердженим із змінами річним планом також спричинено надходженням інших коштів, які не планувалися у додатку № 1 до Закону, зокрема:

1) на виконання статті 37 Закону Фондом соцстраху на випадок безробіття у лютому п.р. перераховано 5.023,18 млн грн (*не менше 95% залишку коштів, що утворився в нього на 01.01.2025 за рахунок надходжень єдиного внеску*) за кодом 24080000. Розпорядженням КМУ від 14.02.2025 № 120-р такі кошти разом із залишком коштів, перерахованим цим Фондом у 2024 р. і невикористаним (118,36 млн грн), передбачено спрямувати Мінекономіки (5.141,54 млн грн) на реалізацію 5 бюджетних програм щодо: часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва (*код 1201310 – 500 млн грн*); державного стимулювання створення індустріальних парків (*код 1201340 – 500 млн грн*); забезпечення державної підтримки реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями (*код 1201360 – 500 млн грн*); компенсації витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення (*код 1201420 – 2.000 млн грн*); підтримки внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги (*код 1201430 – 1.641,54 млн грн*). За січень-серпень п.р. видатки здійснено за 4 з 5 цих програм загалом у сумі 2.752 млн грн, або 53,5% спрямованих коштів (за кодом 1201360 видатки не проводилися, з приводу чого Рахунковою палатою зауважено про ризик непроведення видатків у запланованому обсязі за цим напрямком та відповідно про можливість перерозподілити такі кошти на інші заходи);

2) відповідно до пункту 10 статті 11 Закону надходження, отримані у зв'язку з виконанням законів України "Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її



резидентів" (код 21085000) і "Про санкції" (код 21087000), за 8 місяців п.р. становили 6.030,2 млн грн та згідно з пунктом 11 статті 14 Закону є джерелом формування фонду ліквідації наслідків збройної агресії;

3) відповідно до пункту 56 розділу VI Кодексу кошти, отримані як добровільні внески (благодійні пожертви) від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права, для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки та оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги (код 24070000) */що надходять на рахунки головних розпорядників, відкриті у НБУ, та зараховуються до спеціального фонду державного бюджету/* за січень-серпень п.р. становили 900,3 млн грн (що на 42,6 млн грн менше, ніж за відповідний період 2024 р.) за 6 відповідними рахунками */у НБУ відкрито 14 рахунків/*, з них найбільше – кошти, отримані МОН для задоволення потреб освіти і науки (майже 375 млн грн), кошти, отримані МОЗ для задоволення потреб охорони здоров'я (353,7 млн грн), і кошти, отримані Мінекономіки для фінансування заходів гуманітарного розмінування (106,3 млн грн). У січні-серпні п.р. здійснювався розподіл таких коштів за 5 відповідними рахунками, з яких загалом використано 681,7 млн грн, при цьому на 01.09.2025 залишки за всіма відкритими рахунками становили 2.122,15 млн грн (з них найбільше на рахунках МОЗ */845,3 млн грн/*, Мінцифри */311,3 млн грн/*, МОН */262,5 млн грн/*, Мінсоцполітики */230,6 млн грн/* і Мінрозвитку */190,9 млн грн/*). Комітет неодноразово звертав увагу Уряду на зазначене питання, зокрема за підсумками розгляду звіту КМУ про виконання Закону-2024 рекомендовано розглянути можливість спрощення процедур виділення коштів з відповідних рахунків для оперативного і ефективного використання таких коштів, але наразі Урядом відповідні заходи не здійснено;

4) відповідно до пункту 22-2 розділу VI Кодексу за січень-серпень п.р. надійшли кошти з місцевих бюджетів у вигляді субвенції на перерахування коштів в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії РФ проти України та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності (код 41011100) в обсязі 10 млн грн, які згідно з розпорядженням КМУ від 09.05.2025 № 450-р спрямовано Міноборони на бюджетну програму 2101020. Крім того, на цю програму розпорядженням КМУ від 07.03.2025 № 203-р спрямовано залишки зазначеної субвенції на 01.01.2025 у сумі 52,94 млн грн.

За січень-серпень п.р. до спеціального фонду надійшло міжнародної фінансової допомоги (грантів) загалом у сумі 5,2 млрд грн, або лише 35,4% затвердженого річного плану */14,75 млрд грн/*. Водночас, статтею 27 Закону визначено, зокрема, що у 2025 р. надходження коштів в рамках програм допомоги і грантів ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, що мають цільове спрямування і не передбачені додатком № 1 до Закону, за рішенням КМУ спрямовуються за спеціальним фондом державного бюджету на реалізацію відповідних проектів, програм та заходів.

Відповідно до цієї норми на 01.09.2025 прийнято 7 рішень Уряду щодо надходження і цільового спрямування додаткових грантів (*розпорядження КМУ від 24.01.2025 № 58-р, від 21.02.2025 № 145-р і від 14.03.2025 № 220-р, постанови КМУ від 04.06.2025 № 661, від 23.06.2025 № 737, від 15.07.2025 № 876 і від 13.08.2025 № 859*) на загальну суму 19,86 млрд грн, при цьому такі кошти за 8 місяців п.р. надійшли в сумі 1,97 млрд грн. Отже, дії Уряду і відповідних центральних органів виконавчої влади щодо залучення цільових грантів у звітному періоді були недостатніми. Крім того, до Комітету щомісяця не надходить інформація про рішення КМУ, прийняті відповідно до статті 27 Закону, із зазначенням відповідних змін до розпису державного бюджету на 2025 рік (незважаючи на запит до Мінфіну щодо надання такої інформації), що ускладнює аналіз стану реалізації статті 27 Закону.

Стосовно загального стану виконання грошових зобов'язань платників податків щодо державного бюджету слід зазначити, що за даними ДПС на 01.09.2025: переплати становили 117,35 млрд грн (збільшилися з початку п.р. на 40,9 млрд грн, або в 2 рази), податковий борг – 172 млрд грн (збільшився з початку п.р. на 37,1 млрд грн, або на 27,5%). Зростання податкового боргу платників податків перед державним бюджетом є додатковим ризиком невиконання доходів державного бюджету, що теж вказано у Висновку РП.

#### *ЩОДО ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНОГО БОРГУ*

За січень-серпень 2025 р. державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 822,5 млрд грн */при затвердженому граничному обсязі: первинно – 1.640,6 млрд грн, із змінами – 1.890,6 млрд грн/*, у т.ч. за загальним фондом – 788,6 млрд грн, що на 272 млрд грн менше уточненого плану на звітний період */при затвердженому граничному обсязі: первинно – 1.459,5 млрд грн, із змінами – 1.709,5 млрд грн/*, за спеціальним фондом – 33,9 млрд грн */при затвердженому граничному обсязі дефіциту – 181,1 млрд грн/*. Нижчий від запланованого на звітний період показник дефіциту загального фонду державного бюджету обумовлений проведенням видатків і наданням кредитів у менших обсягах від плану, ніж отримано надходжень до загального фонду державного бюджету.

Від приватизації державного майна за січень-серпень 2025 р. до загального фонду державного бюджету надійшло 1.213,6 млн грн (від продажу об'єктів малої приватизації), що становить 37,9% затвердженого річного плану */3,2 млрд грн/* та на 11,7% (або на 161,4 млн грн) менше плану на звітний період і на 41,1% (або на 847,7 млн грн) менше, ніж у відповідному періоді 2024 р. За інформацією Фонду державного майна, найбільше надійшло коштів від приватизації таких об'єктів: пакету акцій ЄМК ДП "Житомирський лікеро-горілчаний завод" (137,5 млн грн), ЄМК ДП "Київський автомобільний ремонтний завод" (123,3 млн грн), об'єкта незавершеного будівництва – дитяча уронефрологічна клініка на 80 ліжок ДУ "Інститут урології імені академіка О.Ф. Возіанова НАМН України" (111 млн грн), ЄМК ДП "Львівське спеціальне конструкторське бюро "Топаз" у м. Львів (107 млн грн), ЄМК ДП Київського заводу "Імпульс" (92,3 млн грн). За оперативними даними, за 9 місяців п.р. до загального фонду відповідні надходження становили

2.237,4 тис. грн, або 69,9% річного плану, зокрема у вересні п.р. надійшли кошти від продажу пакету акцій ДАТ "Будівельна компанія "Укрбуд" (805 млн грн – за результатами аукціону з великої приватизації), ЄМК ДП "Український науково-технічний центр металургійної промисловості "Енергосталь" (150,6 млн грн). При цьому за 8 місяців п.р. до спеціального фонду надійшло 455,1 тис. грн відповідно до підпункту 1-1 частини 3 статті 15 Кодексу (70% надходжень від приватизації майна установ виконання покарань і слідчих ізоляторів, що безпосередньо не забезпечують виконання встановлених для них завдань і функцій).

Державні запозичення на фінансування державного бюджету за січень-серпень п.р. здійснені в обсязі 1.326,4 млрд грн (52,8% затвердженого із змінами річного плану /2.510,6 млрд грн/), у т.ч. внутрішні запозичення – 345,5 млрд грн, зовнішні запозичення – 980,8 млрд грн. Порівняно з відповідним періодом 2024 р. державні запозичення були меншими на 335,7 млрд грн, або на 20,2%.

Зокрема, за загальним фондом державні запозичення становили 1.235,35 млрд грн, або 106,1% уточненого плану на звітний період (на 71,5 млрд грн більше) та на 412,7 млрд грн менше, ніж у відповідному періоді 2024 р., у т.ч.:

внутрішні запозичення (від розміщення ОВДП) – у сумі 345,5 млрд грн (на 11,8 млрд грн менше плану на звітний період і на 38,55 млрд грн більше, ніж за відповідний період 2024 р.), з них переважно залучено середньострокові запозичення (337,5 млрд грн). При цьому за рахунок випуску військових облігацій отримано 152,5 млрд грн. У Висновку РП зауважено, що зниження попиту на ОВДП (надходження від розміщення ОВДП у I півріччі менші на 11,4% плану на звітний період і на 9,7% здійснених витрат на погашення державного внутрішнього боргу), зростання їх доходності (середньозважена доходність щомісячно зростає – з 14,9% у січні до 16,4% у червні), недоотримання державних запозичень посилюють ризики фінансової дестабілізації;

зовнішні запозичення – у сумі 889,8 млрд грн /або приблизно 21,4 млрд дол. США/, які є довгостроковими запозиченнями, у т.ч. кошти отримано від: ЄС – загалом 698,15 млрд грн /15,14 млрд євро/, з яких 413,2 млрд грн /9 млрд євро/ – в рамках ініціативи країн G7 Extraordinary Revenue Acceleration for Ukraine (ERA) та Механізму кредитного співробітництва для України (ULCM), 284,95 млрд грн /6,14 млрд євро/ – в рамках інструменту Ukraine Facility; Уряду Канади в рамках механізму ULCM – 142,7 млрд грн /2,5 млрд СПЗ/; МВФ в рамках чотирирічної програми Механізму розширеного фінансування (EFF) – 37,97 млрд грн /674 млн СПЗ/; МБРР (включаючи співфінансування з МАР) – 11,018 млрд грн /264,01 млн дол. США/.

Відповідно до пункту 35-1 розділу VI Кодексу з початку п.р. прийнято рішення Уряду щодо здійснення правочинів з умовними зобов'язаннями, внаслідок яких державі надаються кредити, повернення яких буде здійснюватися за рахунок доходів, отриманих від заморожених активів РФ, відповідно до Механізму ULCM в рамках ініціативи ERA, а саме: кредит від

Уряду Великобританії на загальну суму 2.258 млн фунтів стерлінгів, що має використовуватися для закупівлі оборонних матеріалів для України */постанова КМУ від 14.02.2025 № 164/*; кредит від Уряду Канади на загальну суму, що не перевищує 5 млрд канадських доларів */постанова КМУ від 21.02.2025 № 182/*; кредит від Уряду Японії на суму до 471,9 млрд японських єн */постанови КМУ від 02.05.2025 № 504 і від 30.05.2025 № 619/*. При цьому в рамках ініціативи ERA і Механізму ULCM вже надійшло у п.р. (на 01.10.2025 включно) дев'ять траншів кредитів від ЄС на загальну суму 14 млрд євро */згідно з Угодою між Україною та Європейським Союзом про впровадження Механізму кредитного співробітництва для України, ратифікованою Законом України від 05.12.2024 № 4121–IX/*. Крім того, за загальним фондом державного бюджету зменшено річний план державних запозичень без внесення змін до Закону на 237 млрд грн (*загальний обсяг – до 2.095,6 млрд грн, зовнішні запозичення – до 1.331,5 млрд грн*) у зв'язку з надходженням у п.р. у такій сумі гранту, що залучається в рамках ініціативи ERA в результаті здійснення правочину з умовними зобов'язаннями відповідно до пункту 35-1 розділу VI Кодексу, постанови КМУ від 06.12.2024 № 1388 та розпорядження КМУ від 13.12.2024 № 1251-р (*про що зазначено вище*), з одночасною відповідною зміною планових показників доходів (*збільшено до 2.507,7 млрд грн*) і дефіциту (*зменшено до 1.472,5 млрд грн*).

За інформацією на офіційному сайті Мінфіну, в рамках ініціативи ERA на 03.10.2025 загалом залучено до державного бюджету 29.154 млрд дол. США, з них у 2025 р. – 28.154 млрд дол. США. Зобов'язання за такими коштами є умовними (*згідно з пунктом 35-1 розділу VI Кодексу боргові зобов'язання можуть виникнути за певних обставин*). Однак, незважаючи на рекомендації Комітету від 07.07.2025, Мінфіном не надається щомісячна офіційна узагальнена звітна інформація з даного питання, насамперед щодо обсягу таких коштів у гривневому еквіваленті, в розрізі кредиторів, видів надходжень згідно з бюджетною класифікацією (у вигляді грантів чи зовнішніх запозичень) за загальним чи спеціальним фондом державного бюджету, чіткого періоду їх отримання у прив'язці до реєстру правочинів з умовними зобов'язаннями, який ведеться Мінфіном та інформація з якого щомісяця публікується на офіційному сайті Мінфіну.

За оперативними даними, за 9 місяців п.р. до загального фонду державні запозичення залучені у сумі 1.320,4 млрд грн, що становить 56,6% затвердженого із змінами річного плану */2.332,55 млрд грн/*, у т.ч.: внутрішні запозичення – 382,3 млрд грн (або 50% затвердженого із змінами річного плану), зовнішні запозичення – 938,1 млрд грн (або 59,8% затвердженого річного плану).

Кредити (позики), залучені державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів (*далі – зовнішні цільові кредити*), до спеціального фонду за 8 місяців п.р. надійшли у сумі 91 млрд грн, або 51,1% затвердженого річного плану */178 млрд грн/* та на 77,05 млрд грн (або в 6,5 раза) більше, ніж за відповідний період 2024 р., отже стан залучення зовнішніх цільових

кредитів значно поліпшився порівняно з попереднім роком. У Висновку РП зазначено, що за поясненням Мінфіну відповідні надходження до спеціального фонду менші плану внаслідок: призупинення реалізації частин окремих проектів внаслідок повного або часткового руйнування об'єктів; тривалого проведення процедур закупівель, перенесення їх або проведення повторних тендерних торгів; реструктуризації окремих проектів щодо перерозподілу коштів між компонентами, введення нових компонентів і необхідності внесення змін до нормативно-правових актів та договорів; довготермінового проведення відбору заявок, тривалої розробки тендерної документації та проведення тендерних процедур для подальшого укладення контрактів на виконання робіт/послуг; затримки проведення тендерних процедур, а саме невідповідності технічним вимогам та значного перевищення фінансової пропозиції порівняно з очікуваною вартістю.

Керуючись частиною 8 статті 23 Кодексу, статтями 4 і 27 Закону, на 01.09.2025 прийнято:

2 рішення Уряду (*постанова КМУ від 14.03.2025 № 289 і розпорядження КМУ від 04.06.2025 № 548-р*), згідно з якими за спеціальним фондом державного бюджету здійснено перерозподіл деяких витрат державного бюджету для реалізації інвестпроектів відповідно Мінрозвитку на суму 87,9 млн грн (кредитор – МБРР) і Міноборони на суму 26.425,6 млн грн (кредитор – Уряд Великобританії), що має сприяти підвищенню рівня залучення відповідних коштів та їх використання;

3 рішення Уряду (*постанови КМУ від 15.07.2025 № 864 і № 873 та від 26.08.2025 № 1029*), згідно з якими річний план зовнішніх цільових кредитів може бути збільшено загалом на 10,95 млрд грн (з відповідним коригуванням граничного обсягу державного боргу) у зв'язку з їх залученням відповідно від: МАР у сумі 3,77 млрд грн для реалізації проекту "Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)", Банку розвитку Ради Європи у сумі 2,32 млрд грн для реалізації проекту "Житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб" і у сумі 4,86 млрд грн для реалізації проекту "НОМЕ: Компенсація за знищене житло".

У січні-серпні п.р. витрати державного бюджету з погашення та обслуговування боргових зобов'язань становили 637,4 млрд грн, що на 470,4 млрд грн менше, ніж у відповідному періоді 2024 р. Платежі з погашення державного боргу здійснені у сумі 404 млрд грн (94,8% плану на звітний період та на 499,6 млрд грн менше порівняно з відповідним періодом 2024 р.), у т.ч. на погашення внутрішнього боргу – 327,5 млрд грн, зовнішнього боргу – 76,5 млрд грн. Видатки на обслуговування державного боргу проведено в обсязі 233,3 млрд грн, або 49,7% бюджетних призначень (*які Законом № 4561–IX і Законом № 4571–IX зменшено загалом на 44,7 млрд грн до 436,1 млрд грн*) і 82,3% уточненого плану на звітний період. За оперативними даними, за 9 місяців п.р. витрати щодо державного боргу становили 697,2 млрд грн, у т.ч. на: погашення – 450,9 млрд грн (72% затвердженого із змінами річного плану), обслуговування – 246,3 млрд грн (56,5% бюджетних призначень). Рахункова палата зазначає, що економії таких витрат у I півріччі п.р. сприяли насамперед

призупинення платежів за борговими зобов'язаннями держави за кредитами від Cargill Financial Services International, Inc. /згідно з постановою КМУ від 31.07.2024 № 865/, та менший середній обмінний курс гривні до іноземних валют за такий період, ніж врахований у показниках державного бюджету на 2025 рік.

Згідно із статтею 6 Закону граничний обсяг надання державних гарантій у 2025 р. визначено загалом у сумі 179,4 млрд грн. За 8 місяців п.р. державні гарантії надано в обсязі 40,3 млрд грн, що на 16,1 млрд грн більше, ніж за відповідний період 2024 р. /24,3 млрд грн/. Зокрема, державні гарантії надано за зовнішніми зобов'язаннями ПрАТ "Укргідроенерго" у сумі 200 млн євро (або 8,8 млрд грн) і 70 млн дол. США (або 2,9 млрд грн), АТ "НАК "Нафтогаз України" у сумі 270 млн євро (або 12,6 млрд грн), АТ "Укргазвидобування" у сумі 36,4 млн євро (або 1,7 млрд грн), АТ "Укрзалізниця" у сумі 300 млн євро (або 14,3 млрд грн). При цьому у рекомендаціях Комітету від 07.07.2025 запропоновано забезпечити прийняття урядових рішень про надання державних гарантій та безпосередньо надання Мінфіном таких гарантій в одному бюджетному періоді на виконання закону про державний бюджет на відповідний рік та за необхідності опрацювати пропозиції щодо внесення змін до законодавства для врегулювання такого питання /що пов'язано з наданою у 2025 р. державною гарантією відповідно до гарантійної угоди щодо ПрАТ "Укргідроенерго", що набрала чинності 23.01.2025 на підставі договору гарантії від 17.02.2024 і постанови КМУ від 13.02.2024 № 167 "Питання надання у 2024 році державної гарантії за зобов'язаннями приватного акціонерного товариства "Укргідроенерго"" (яка прийнята на виконання статті 6 Закону-2024 і стосується попереднього бюджетного періоду)/. Мінфін вважає, що немає підстав для внесення відповідних змін до законодавства, оскільки надання державних гарантій в рамках інвестиційних проектів МФО здійснюється на підставі міжнародних договорів після набрання чинності такими договорами (відбувається не з дати підписання таких договорів, а після виконання ряду визначених умов) і є підставою для відображення в обліку факту надання таких державних гарантій. Оскільки є розбіжності щодо року надання окремих державних гарантій і рішень Уряду щодо них, відповідне питання потребує додаткового опрацювання і узгодження.

Загальний обсяг державного та гарантованого державою боргу на 31.08.2025 становив 7.951,3 млрд грн та збільшився з початку п.р. у гривневому еквіваленті на 970,3 млрд грн, або на 13,9%. Обсяг державного боргу збільшився з початку п.р. на 964,7 млрд грн, або на 14,4%, і становив 7.657,2 млрд грн (затверджений (із змінами) граничний обсяг на 31.12.2025 – 8.395,3 млрд грн). Гарантований державою борг порівняно з початком п.р. збільшився на 5,6 млрд грн, або на 1,9%, і становив 294,1 млрд грн (затверджений граничний обсяг на 31.12.2025 – 406,7 млрд грн). Збільшення державного і гарантованого державою боргу відбулося в основному внаслідок перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення боргу.

Законом № 4571-IX внесено зміни до Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом і державними деривативами" щодо надання права КМУ до 01.10.2025 приймати рішення про тимчасове зупинення здійснення платежів за гарантійними зобов'язаннями держави щодо боргових зобов'язань за кредитом АТ "Державна продовольчо-зернова корпорація України", залученим від Експортно-імпортного банку Китаю під державну гарантію у 2012 р., на строк до вчинення правочинів з гарантованим державою боргом шляхом зміни умов відповідних боргових зобов'язань. Реалізація відповідної норми може призвести до економії витрат з виконання гарантійних зобов'язань у п.р. та впливатиме на боргові показники у наступних бюджетних періодах.

Залишки бюджетних коштів за загальним фондом зменшилися з початку п.р. на 0,09 млрд грн та на кінець серпня п.р. становили 0,97 млрд грн, а за спеціальним фондом – збільшилися на 61,5 млрд грн і становили відповідно 172,1 млрд грн.

Для покриття тимчасових касових розривів загального фонду у 2025 р. залучаються кошти ЄКР, зокрема фінансування державного бюджету за рахунок коштів ЄКР на 01.09.2025 становило 83,3 млрд грн (проти 141,5 млрд грн на кінець 2024 р.). Згідно з частиною 5 статті 43 Кодексу такі кошти підлягають поверненню до кінця звітного бюджетного періоду, але з огляду на норми пункту 22 розділу VI Кодексу постановою КМУ від 23.12.2022 № 1420 "Про внесення змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану" передбачено повернення таких коштів не пізніше наступного бюджетного періоду, який настане після припинення або скасування дії воєнного стану.

Загалом надходження загального фонду державного бюджету за 8 місяців п.р. становили 2.953,7 млрд грн, у т.ч.: внутрішні надходження (доходи без міжнародної фінансової допомоги (грантів), внутрішні запозичення, надходження від приватизації державного майна і повернення кредитів) – 1.808,9 млрд грн, або 61,2% загального обсягу надходжень (за 8 місяців 2024 р. – 1.467,1 млрд грн і 47,7%); зовнішні надходження (міжнародна фінансова допомога (гранти) і зовнішні запозичення) – 1.144,8 млрд грн, або відповідно 38,8% (за 8 місяців 2024 р. – 1.609,4 млрд грн і 52,3%). За оперативними даними, надходження загального фонду за січень-вересень п.р. становили 3.248,7 млрд грн, з них: внутрішні надходження – 2.001,8 млрд грн, або 61,6% загального обсягу надходжень (за 9 місяців 2024 р. – 1.661,3 млрд грн і 50,8%); зовнішні надходження – 1.246,9 млрд грн, або відповідно 38,4% (за 9 місяців 2024 р. – 1.609,9 млрд грн і 49,2%). Отже, у січні-вересні 2025 р. внутрішні надходження в 1,6 раза перевищили зовнішні надходження та зросли на 20,5% порівняно з відповідним періодом 2024 р., а зовнішні надходження зменшилися відповідно на 22,5%. Рахунковою палатою зауважено, що внаслідок порушення термінів / неповного виконання зобов'язань у частині досягнення низки цільових показників щодо впровадження реформ не отримано запланованих на I півріччя п.р. зовнішніх

надходжень у сумі близько 5 млрд євро від ЄС за програмою Ukraine Facility і кредитом МВФ.

#### *ЩОДО ВИДАТКІВ ТА КРЕДИТУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ*

За 8 місяців п.р. видатки державного бюджету проведено загалом у сумі 3.238,1 млрд грн, або 74,8% бюджетних призначень, з них за загальним фондом – у сумі 2.505,5 млрд грн (62,9% бюджетних призначень та 92,5% уточненого плану на звітний період, або на 203 млрд грн менше). Порівняно з відповідним періодом попереднього року видатки державного бюджету зросли на 620,9 млрд грн (або на 23,7%) переважно у зв'язку із збільшенням видатків на оборону на 501,4 млрд грн (або на 38,5%).

У Висновку РП вказано, що причинами проведення видатків у менших обсягах є, зокрема: недотримання або перенесення визначених умовами контрактів термінів поставок товарів, здійснення робіт і послуг, у т.ч. оборонного призначення; економія видатків на обслуговування державного боргу (*про що зазначено вище*); нерозроблення і незатвердження документів, що дають право на проведення видатків, а саме порядків використання коштів і паспортів бюджетних програм.

Відповідно до наданої Мінфіном інформації щодо стану затвердження порядків використання бюджетних коштів та паспортів бюджетних програм слід зазначити, що на кінець вересня п.р.:

з 91 бюджетної програми, які потребують затвердження порядків використання коштів, прийнято постанови КМУ за 89 бюджетними програмами (або 97,8%). Отже, не затверджено порядки використання бюджетних коштів за 2 бюджетними програмами */за кодами 2201250 і 6611090/* (або 2,2%);

до Мінфіну з 481 паспорта бюджетних програм, що потребують затвердження у п.р. (з урахуванням змін до Закону), надійшло 465 паспортів (або 96,7%), з них погоджено Мінфіном 459 паспортів, а не подано на погодження 16 паспортів (або 3,3%).

На 01.09.2025 не розпочато проведення видатків загального фонду за 26 бюджетними програмами, незважаючи на наявність відповідних бюджетних асигнувань на звітний період, що може бути пов'язано з причинами, наведеними у Висновку РП (*про що зазначено вище*), а також з обмеженістю ресурсів загального фонду державного бюджету і відповідно здійсненням платежів за визначеною їх черговістю */згідно з постановою КМУ від 09.06.2021 № 590 "Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану" (із змінами)/*. У рекомендаціях Комітету від 07.07.2025 запропоновано Уряду проаналізувати стан виконання витрат загального фонду державного бюджету у 2025 р., оцінивши ефективність і своєчасність реалізації відповідних бюджетних програм, та за результатами такого аналізу підготувати пропозиції щодо перерозподілу відповідних коштів на нагальні загальносуспільні потреби. З цього приводу Мінфіном повідомлено, що розроблено законопроект про внесення змін до Закону */ідеться про урядовий законопроект за реєстр. № 13439/*, який передбачає скорочення видатків



(51,5 млрд грн) та їх спрямування, зокрема на забезпечення фінансовим ресурсом сектор безпеки і оборони. Як наслідок, зазначена ініціатива врахована у Законі № 4561–ІХ і Законі № 4571–ІХ.

Слід звернути увагу, що Указом Президента України від 23.07.2025 № 544 "Про заходи для скорочення бюрократичних процедур та проведення негайного аудиту державних видатків" доручено КМУ забезпечити проведення аналізу інституційної та функціональної спроможності органів державної влади в інтересах національної безпеки та оборони України і вжити за результатами аналізу заходів, спрямованих насамперед на недопущення дублювання ними повноважень, виконання невластивих функцій і неефективного використання кадрового та бюджетних ресурсів, а також підготовку до 1 вересня 2025 р. пропозицій щодо правових та організаційних заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування держави в умовах воєнного стану, ефективності використання бюджетних коштів, у т.ч. щодо перерозподілу коштів державного бюджету на виробництво та закупівлю технологічних видів озброєння, військової та спеціальної техніки для потреб сектору безпеки і оборони, забезпечення економічних прав та свобод суб'єктів підприємницької діяльності, підвищення економічної спроможності громадян України.

Керуючись частинами 6 і 8 статті 23 Кодексу, з початку п.р. /на 01.10.2025 (включно)/ Урядом загалом прийнято 48 рішень (без врахування рішень ДСК) щодо передачі бюджетних призначень чи перерозподілу видатків державного бюджету і надання кредитів з державного бюджету */найбільше таких рішень прийнято щодо МОЗ і МОН/*, при цьому згідно з підпунктом 1 пункту 22 розділу VI Кодексу в умовах воєнного стану не застосовуються норми статті 23 Кодексу щодо погодження з Комітетом відповідних рішень КМУ.

На виконання статті 29 Закону на 01.10.2025 (включно) прийнято 2 рішення Уряду про розподіл бюджетних призначень за бюджетною програмою "Забезпечення інституційної спроможності органів державної влади" (код 3511360) на загальну суму 515,1 млн грн, або 51,5% бюджетних призначень */1 млрд грн/*, нерозподілені видатки становлять 484,9 млн грн *(при цьому порядок розподілу таких коштів затверджено постановою КМУ від 26.04.2024 № 609 (із змінами))*.

У державному бюджеті на 2025 рік (із змінами) резервний фонд визначено в обсязі 55,4 млрд грн, що становить 1,4% видатків загального фонду *(згідно з частиною 3 статті 24 Кодексу резервний фонд бюджету не може перевищувати 1% видатків загального фонду бюджету, але відповідно до пункту 22 розділу VI Кодексу така норма не застосовується в умовах воєнного стану)*. На 01.10.2025 Урядом прийнято рішення про виділення з резервного фонду загалом 37,7 млрд грн (або 62,4% уточненого річного плану, який на 5 млрд грн більше бюджетних призначень у зв'язку із здійсненням перерозподілу загальнодержавних видатків Мінфіну). За даними Казначейства, за січень-серпень п.р. розподілено відповідні кошти на загальну суму 34,5 млрд грн (або 96,9% виділених коштів за відповідний період згідно

з рішеннями КМУ /35,6 млрд грн/, з них видатки проведено у сумі 26,6 млрд грн (або 77,2% розподілених коштів). Однак окремі рішення КМУ щодо виділення коштів з резервного фонду не повною мірою відповідали меті створення такого фонду, оскільки відповідні видатки могли бути передбачені під час складання проекту державного бюджету або проведені за бюджетними програмами, бюджетні призначення на які затверджено Законом, наприклад щодо надання одноразової державної грошової допомоги "Зимова підтримка" (5,5 млрд грн) /розпорядження КМУ від 13.01.2025 № 22 (із змінами від 11.03.2025 № 275 і від 21.05.2025 № 582)/ і надання державної грошової допомоги покупцям товарів українського виробництва та часткової компенсації вартості техніки і обладнання вітчизняного виробництва (2,6 млрд грн) /постанова КМУ від 04.06.2025 № 652/.

У структурі здійснених за січень-серпень 2025 р. видатків державного бюджету найбільшу питому вагу за функціональною класифікацією становили видатки на: оборону /55,7% загального обсягу видатків/ – 1.803,3 млрд грн (на 38,5% більше порівняно з відповідним періодом 2024 р.); громадський порядок, безпеку та судову владу /відповідно 14,5%/ – 468,4 млрд грн (відповідно на 20,3% більше); соціальний захист та соціальне забезпечення /8,5%/ – 274,2 млрд грн (на 7,4% менше); загальнодержавні функції /8,6%/ – 279,5 млрд грн (на 15,8% більше), з них на обслуговування боргу та виплати за державними деривативами – 233,3 млрд грн (на 14,3% більше); охорону здоров'я /4,1%/ – 133 млрд грн (на 7,9% більше).

Видатки на забезпечення сектору національної безпеки і оборони за 8 місяців п.р. проведені в обсязі 2.238,4 млрд грн, що становить 69,1% загального обсягу здійснених видатків державного бюджету.

Із загального фонду державного бюджету Пенсійному фонду за бюджетною програмою "Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду" (код 2506080) протягом 8 місяців п.р. спрямовано кошти у сумі 154,7 млрд грн, або 98,1% уточненого плану на звітний період і 65,3% бюджетних призначень /236,9 млрд грн/, що на 27,6 млрд грн менше порівняно з відповідним періодом 2024 р. і певним чином пов'язано з реалізацією норм статей 38, 45 і 46 Закону. Згідно з постановою КМУ від 17.09.2025 № 1152 "Деякі питання бюджету Пенсійного фонду України на 2025 рік" затверджено бюджет Пенсійного фонду на 2025 рік, водночас, керуючись частиною 8 статті 23 Кодексу, здійснено перерозподіл видатків Мінсоцполітики шляхом збільшення видатків за бюджетною програмою 2506080 на 2,69 млрд грн за рахунок відповідного зменшення видатків за бюджетною програмою 2506110 "Виплата житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу". У 2025 р., вперше за багато років, не залучаються кошти ЄКР на покриття тимчасових касових розривів Пенсійного фонду, але залишається непогашеною заборгованість за наданими у попередніх роках позиками у сумі 11,3 млрд грн.

Видатки спеціального фонду державного бюджету у січні-серпні п.р. здійснені у сумі 732,6 млрд грн, що становить 210,9% бюджетних призначень та 75,5% уточненого річного плану (збільшеного на 623,6 млрд грн в основному в частині видатків, які здійснюються за рахунок власних надходжень бюджетних установ).

У 2025 р. (як і в 2 попередніх роках) у складі спеціального фонду державного бюджету створено фонд ліквідації наслідків збройної агресії, джерелами формування якого згідно пунктом 10 статті 11 Закону є кошти, отримані у зв'язку з виконанням законів України "Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів" і "Про санкції" */за 8 місяців п.р. надійшло 6 млрд грн/*, які згідно з статтею 43 Закону спрямовуються на компенсацію за знищений/пошкоджений об'єкт житлового призначення відповідно до прийнятих рішень КМУ про виділення коштів з цього фонду. Водночас згідно із статтею 44 Закону у 2025 р. залишки коштів цього фонду на 01.01.2025 */за даними Казначейства – 7,6 млрд грн/* зберігаються і за рішеннями КМУ спрямовуються на завершення проектів (об'єктів, заходів), реалізація яких у попередніх роках здійснювалася за рахунок коштів цього фонду. На 01.10.2025 прийнято 11 рішень Уряду про виділення коштів з цього фонду на загальну суму 13,3 млрд грн, а саме: за рахунок поточних надходжень цього фонду – 3 рішення */розпорядження КМУ від 09.05.2025 № 456-р, постанова КМУ від 11.06.2025 № 685 і від 13.08.2025 № 968/* на суму 5,8 млрд грн (або 96,2% надходжень); за рахунок залишку коштів цього фонду – 8 рішень */постанови КМУ від 07.03.2025 № 251, від 11.04.2025 № 412, від 16.05.2025 № 570, від 18.06.2025 № 718, від 14.07.2025 № 851, від 30.07.2025 № 922, від 20.08.2025 № 1002 і від 26.08.2025 № 1037/* на суму 7,5 млрд грн (або 99% залишку коштів). За 8 місяців п.р. видатки фонду ліквідації наслідків збройної агресії становили 7,3 млрд грн (або 54,8% розподілених коштів).

Комітет постійно звертає увагу Уряду на низький рівень використання коштів за окремими видатками спеціального фонду державного бюджету при наявності відповідних надходжень та накопиченні значних залишків, зокрема у рекомендаціях Комітету від 07.07.2025 запропоновано:

– дослідити спроможність використання у 2025 р. коштів, отриманих за рахунок джерел, визначених пунктом 5-1 частини 3 статті 29 Кодексу (з урахуванням залишків попередніх років) */ідеться про плату за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей/*, за напрямками, визначеними статтею 24 Закону, та за необхідності внести відповідні пропозиції. Як наслідок, в урядовому законопроекті за реєстр. № 13439 ініційовано, а далі Законом № 4561–ІХ затверджено з 01.08.2025 спрямувати вказане джерело для Міноборони на здійснення заходів за бюджетною програмою 2101540 *(про що зазначено вище)* і відповідно за спеціальним фондом скорочено видатки за бюджетними програмами на заходи з охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту, що здійснюються за рахунок такої плати. У січні-серпні п.р. відповідні надходження становили 753,4 млн грн, що на 90 млн грн більше

плану на звітний період, а використано лише 58,8 млн грн за двома бюджетними програмами Мінмолодьспорту – "Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту" (код 3401220) /52,4 млн грн/ і "Розвиток спорту серед осіб з інвалідністю та їх фізкультурно-спортивна реабілітація" (код 3401110) /6,4 млн грн/. Загалом залишок відповідних надходжень на 01.09.2025 (з урахуванням залишку на 01.01.2025) становив 2,3 млрд грн, у т.ч. за такими бюджетними програмами: "Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру" (код 2301400) – 774,9 млн грн, "Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту" (код 3401220) – 593,9 млн грн, "Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво" (код 3801280) – 525,6 млн грн, "Здійснення заходів з реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення, закупівлі озброєння, військової (спеціальної) техніки, засобів та обладнання" (код 2101540) – 177,1 млн грн, "Розвиток спорту серед осіб з інвалідністю та їх фізкультурно-спортивна реабілітація" (код 3401110) – 60,2 млн грн;

– доручити головним розпорядникам, відповідальним за Державний фонд поводження з радіоактивними відходами, державний дорожній фонд, державний фонд декарбонізації та енергоефективної трансформації, вжити заходів щодо цільового і ефективного використання накопичених значних залишків коштів цих фондів та у разі неможливості такого використання внести пропозиції щодо перерозподілу зазначених коштів на національну безпеку і оборону. З цього приводу потрібно зазначити, що на 01.09.2025 покращилося використання коштів державного дорожнього фонду (*видатки проведено у сумі 2,2 млрд грн, залишок становив 1,3 млрд грн і зменшився на 1,5 млрд грн порівняно з даними на 01.06.2025*) та державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації кошти (*відповідно видатки – 1,2 млрд грн, залишок – 1,9 млрд грн і зменшився на 0,8 млрд грн*), а залишки коштів Державного фонду поводження з радіоактивними відходами, за інформацією Міндовкілля, передбачається спрямовувати на виконання заходів Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами, передбаченої в урядовому законопроекті за реєстр. № 12356, прийнятому Верховною Радою 27.02.2025 за основу.

У січні-серпні п.р. порівняно з відповідним періодом 2024 р. капітальні видатки збільшилися на 15,2% (проведені у сумі 174,4 млрд грн, або 53,7% уточненого річного плану), поточні видатки – на 24,3% (відповідно 3.063,7 млрд грн, або 66,2%).

З 2025 р. запроваджено нову модель публічних інвестицій, що здійснюються за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів (у т.ч. отриманих у вигляді міжнародної технічної допомоги, коштів, залучених під державні (місцеві) гарантії тощо) для реалізації публічних інвестиційних проектів і програм публічних інвестицій (*далі – ПІП*). Загалом Законом (із змінами) затверджено витрати за 64 бюджетними програмами (з них 18 –

субвенції місцевим бюджетам і державний фонд регіонального розвитку), спрямованими на реалізацію 83 ПП, з яких за спеціальним фондом за рахунок міжнародної фінансової допомоги (грантів) і зовнішніх цільових кредитів реалізуються 43 ПП. У січні-серпні п.р. за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за 7 бюджетними програмами (без урахування субвенцій місцевим бюджетам і державного фонду регіонального розвитку) не розпочато виконання або спостерігається низький рівень виконання (до 30%) 18 ПП (не виконано планові показники на звітний період у сумі 4 млрд грн при річному плані 4,9 млрд грн), що посилює ризик невикористання таких коштів до кінця п.р. та відповідно відтермінує реалізацію таких ПП. Рахункова палата теж зауважує, що оскільки здебільшого реалізація ПП є капітальними видатками, які відповідно до постанови КМУ від 09.06.2021 № 590 не мають пріоритету, зволікання головних розпорядників із затвердженням необхідної документації та укладанням договорів може призвести до відтермінування реалізації окремих ПП. Крім того, за бюджетними програмами, що передбачають виконання декількох ПП в рамках однієї програми, немає повної і достовірної інформації щодо виконання таких ПП, про що повідомив Мінфін у відповідь на рекомендації Комітету від 07.07.2025 щодо опрацювання питання про запровадження узагальненої періодичної звітності щодо виконання ПП, тому зазначене питання залишається актуальним.

За 8 місяців п.р. повернуто кредитів до загального фонду державного бюджету в обсязі 8.3 млрд грн, або 55,3% затвердженого річного плану та 89,6% плану на звітний період. До спеціального фонду повернуто кредитів в обсязі 122,7 млн грн, або 45,4% затвердженого річного плану.

За січень-серпень 2025 р. надано кредитів з державного бюджету у сумі 3,2 млрд грн, або 6,3% бюджетних призначень, у т.ч. із загального фонду – 0,2 млрд грн (1,7% бюджетних призначень і 2,4% плану на звітний період), із спеціального фонду – 3 млрд грн (7,9% бюджетних призначень).

Кредиторська заборгованість на 01.09.2025 за видатками загального фонду становила 5,5 млрд грн і збільшилася з початку п.р. в 3,7 раза (з яких за видатками Міноборони – 1,6 млрд грн і збільшилася в 7,7 раза, за видатками МВС – 1,5 млрд грн і збільшилася в 18,9 раза), з них прострочена кредиторська заборгованість – 1,5 млрд грн (26,6% загального обсягу заборгованості, збільшилася на 36,8% з початку п.р.). Дебіторська заборгованість за видатками загального фонду на 01.09.2025 становила 338 млрд грн (з яких 282,85 млрд грн – за видатками Міноборони) і зменшилася з початку п.р. на 9,3%, з них прострочена дебіторська заборгованість – 74,1 млрд грн (21,9% загального обсягу заборгованості, збільшилася на 25,8% з початку п.р.), з яких за видатками Міноборони – 62,9 млрд грн. У Висновку РП зазначено, що зростання кредиторської і дебіторської заборгованості свідчить про системні порушення договірної дисципліни і послаблення внутрішнього контролю та для уникнення зростання простроченої дебіторської заборгованості необхідно посилити контроль за виконанням постачальниками умов договорів (насамперед щодо строків постачання товарів, виконання робіт та надання послуг). При цьому Рахункова палата звернула увагу, що за окремими

бюджетними програмами рахуються обсяги простроченої кредиторської заборгованості, видатки для погашення якої у законах про державний бюджет не передбачаються понад 10 років.

#### *ЩОДО ТРАНСФЕРТІВ МІЖ ДЕРЖАВНИМ І МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ*

За січень-серпень п.р. трансферти з державного бюджету надані місцевим бюджетам у сумі 127,3 млрд грн, що становить 57,5% уточненого річного плану, у т.ч. за загальним фондом – 123,4 млрд грн (59,9% уточненого річного плану та 91% уточненого плану на звітний період), за спеціальним фондом – майже 4 млрд грн (25,7% уточненого річного плану). За оперативними даними, за 9 місяців п.р. такі трансферти надані місцевим бюджетам у сумі 143,6 млрд грн, у т.ч. за загальним фондом – 139,3 млрд грн (90,8% уточненого плану на звітний період), за спеціальним фондом – 4,3 млрд грн.

Базова дотація перерахована місцевим бюджетам у сумі 17 млрд грн, або 100% плану на січень-серпень п.р. Реверсна дотація також передана з місцевих бюджетів до державного бюджету у запланованому на звітний період обсязі – 10,1 млрд грн.

4 додаткові дотації надано місцевим бюджетам у повному обсязі відповідно до плану на 8 місяців п.р., а додаткова дотація на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією РФ (код 3511280), передана у сумі 13,3 млрд грн, або 57,5% плану на звітний період (при цьому не розподілено майже 20,6 млрд грн такої дотації, її розподіл між місцевими бюджетами здійснюється з урахуванням особливостей, визначених постановою КМУ від 14.01.2025 № 23).

Із загального фонду державного бюджету субвенції перераховані у сумі 90,4 млрд грн, або 97,5% уточненого плану на січень-серпень п.р. Серед таких субвенцій переважну частину становила освітня субвенція (75,5% загального обсягу таких субвенцій), яку перераховано у сумі 68,2 млрд грн (99,2% уточненого плану на звітний період). Урядом здійснено розподіл освітньої субвенції (код 2211190) між місцевими бюджетами на січень-серпень 2025 р. у сумі 68,2 млрд грн /постанова КМУ від 05.12.2024 № 1394/ та на вересень-грудень 2025 р. у сумі 33,8 млрд. грн /постанова КМУ від 14.07.2025 № 819/, нерозподіленими залишаються 1,11 млрд грн (або 1,1%), з яких 1,03 млрд грн – резерв освітньої субвенції. Поряд з тим, на здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти вперше місцевим бюджетам надано відповідну субвенцію (код 2211370) у сумі 4,9 млрд грн, або 81,6% плану на січень-серпень п.р. Постановами КМУ від 27.12.2024 № 1515 і від 25.07.2025 № 913 та розпорядженням КМУ від 17.09.2025 № 1000-р здійснено розподіл цієї субвенції між місцевими бюджетами загалом у сумі 11,1 млрд грн (нерозподіленими залишаються 0,9 млрд грн, або 7,4%).

У п.р. вперше 11 субвенцій загального фонду передбачено на реалізацію ПП, що надані місцевим бюджетам у січні-серпні п.р. загалом у сумі

14,7 млрд грн, або 98,4% плану на звітний період та 72,6% бюджетних призначень.

Рівень надання субвенцій із спеціального фонду державного бюджету за 8 місяців п.р. становив 32,8% плану на звітний період, що зумовлено передусім невиконанням плану зовнішніх цільових кредитів, за рахунок яких надаються окремі субвенції. Найбільшою серед субвенцій спеціального фонду є також освітня субвенція, яку перераховано у сумі 1,8 млрд грн. Особливістю використання освітньої субвенції за спеціальним фондом, обсяг якої сформовано відповідно до статті 25 Закону за рахунок залишку цієї субвенції на 01.01.2025 у сумі 3,7 млрд грн, є її спрямування на реалізацію заходів у сфері освіти за рішеннями КМУ /зокрема, спрямовано на такі заходи: придбання шкільних автобусів – 773,7 млн грн; забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти – 761,8 млн грн; створення сучасного освітнього простору – 499,4 млн грн; придбання обладнання, створення та модернізації (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти – 256,4 млн грн; облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти – 39,65 млн грн; перерозподілено на інші бюджетні програми у сфері освіти – 827,6 млн грн/ (станом на 01.10.2025 не розподілено 536,55 млн грн, або 14,5%).

У Законі (із змінами) з 36 трансфертів з державного бюджету (31 субвенція і 5 дотацій) затверджено без розподілу між місцевими бюджетами 26 трансфертів /за кодами 1511090, 1511800, 1511810, 2211190, 2211220, 2211230, 2211360, 2211370, 2211800, 2211810, 2211820, 2211830, 2211840, 2211850, 2211860, 2311800, 2511250, 2511800, 3121160, 3121350, 3121600, 3121620, 3121680, 3121690, 3411250, 3511060/, відтак розподіли зазначених трансфертів відповідно до частини 6 статті 108 Кодексу мають здійснюватися КМУ за погодженням з Комітетом (крім субвенцій за кодами 2211190 та 2211220, розподіл яких згідно з статтями 25 і 26 Закону здійснюється Урядом), при цьому згідно із підпунктом 1 пункту 22 розділу VI Кодексу в умовах воєнного стану не застосовується вимога щодо погодження з Комітетом відповідних рішень Уряду. Керуючись частиною 6 статті 108 Кодексу та статтями 25 і 26 Закону, на 01.10.2025 прийнято 66 рішень КМУ щодо розподілу або перерозподілу трансфертів з державного бюджету між місцевими бюджетами.

Наразі, крім зазначених вище трансфертів за кодами 2211190, 2211370 і 3511280, залишаються нерозподіленими або розподіленими частково 7 субвенцій (що потребують прийняття рішень Уряду щодо їх розподілу), а саме на:

забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (код 1511090) /план за загальним фондом – 2.018,2 млн грн, не розподілено 321,4 млн грн (з урахуванням зменшення субвенції на 1.010,4 млн грн шляхом перерозподілу), або 15,9%;

реалізацію публічного інвестиційного проекту із розвитку ветеранських просторів (код 1511810) /план за загальним фондом – 450 млн грн, не розподілено 3,8 млн грн, або 0,9%;

забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти (код 2211360) /план за загальним фондом – 4.593,1 млн грн, не розподілено 1.512,2 млн грн, або 32,9%; план за спеціальним фондом – 100 млн грн, не розподілено/;

реалізацію публічного інвестиційного проекту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів), зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою (код 2211810) /план за загальним фондом – 6.200 млн грн, не розподілено 2,5 млн грн/;

реалізацію публічного інвестиційного проекту на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти "Нова українська школа" (код 2211850) /план за загальним фондом – 2.000 млн грн, не розподілено 230,25 млн грн, або 11,5%;

реалізацію публічного інвестиційного проекту на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, закладів освіти з посиленою військово-фізичною підготовкою (код 2211860) /план за загальним фондом – 1.500 млн грн, не розподілено/.

На 01.10.2025 ще не затверджено порядок та умови надання субвенції на реалізацію публічного інвестиційного проекту на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, закладів освіти з посиленою військово-фізичною підготовкою (код 2211860), включеної до державного бюджету на 2025 рік Законом № 4571–IX.

Загалом тривале затвердження Урядом розподілів окремих субвенцій між місцевими бюджетами може спричинити надання таких субвенцій в обсягах менше плану, та, як наслідок, невиконання у запланованих обсягах окремих видатків місцевих бюджетів.

Крім того, у 2025 р. /на 01.10.2025/ з урахуванням норм статті 44 Закону, статті 24 та пункту 56 розділу VI Кодексу Урядом при розподілі коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії, резервного фонду та коштів на рахунках головних розпорядків, відкритих у НБУ, запроваджено 4 нові субвенції /за кодами 2211350, 2211380, 2211390 і 3121450/ і 1 додаткову дотацію /за кодом 2511700/ та здійснено їх розподіл між місцевими бюджетами.

Окремо необхідно відмітити, що відповідно до статті 48 Закону у 2025 р. кошти державного фонду регіонального розвитку (код 3121070), передбачені у сумі 1 млрд грн, спрямовуються на реалізацію ППП у порядку, визначеному КМУ, який затверджено постановою КМУ від 13.08.2025 № 971. Зокрема, пунктом 8 зазначеного Порядку передбачено, що Мінрозвитку на підставі рішення комісії готує проект акта КМУ щодо затвердження ППП, реалізація яких здійснюється за бюджетні кошти, та забезпечує внесення його на розгляд



КМУ, однак наразі КМУ не затверджено такі ПП, що посилює ризик невикористання коштів державного фонду регіонального розвитку до кінця п.р.

Керуючись статтями 14 і 24 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" та частиною 2 статті 109 Кодексу, пропонується надати Уряду рекомендації для усунення виявлених недоліків при виконанні Закону та поліпшення управління бюджетними коштами у процесі виконання бюджету у 2025 р.

## **УХВАЛИЛИ:**

1. Висновок Рахункової палати про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі та інформацію щодо поточного стану виконання державного бюджету у 2025 році взяти до відома і врахувати в роботі.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

1) проаналізувати Висновок Рахункової палати про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі, вжити заходів щодо забезпечення належного виконання державного бюджету у поточному році та опрацювати відповідні пропозиції Рахункової палати щодо можливості їх врахування;

2) завершити роботу щодо нормативно-правового забезпечення реалізації норм Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік" (зокрема статей 53, 54 і 55 та пункту 30 розділу "Прикінцеві положення"), а також виконання вимог частини 7 статті 20 Бюджетного кодексу України щодо затвердження чи внесення змін до порядків використання коштів державного бюджету та частини 2 статті 97 цього Кодексу щодо порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам за кодом 2211860;

3) продовжити активну співпрацю з Європейським Союзом, міжнародними фінансовими організаціями, урядами іноземних держав щодо залучення міжнародної фінансової допомоги передусім у вигляді грантів на бюджетну підтримку для мінімізації боргового навантаження на державний бюджет і зменшення його дефіциту;

4) доручити Міністерству фінансів України забезпечити надання Комітету з питань бюджету і Рахунковій палаті узагальненої інформації про надходження коштів, які залучаються згідно з пунктом 35-1 розділу VI Бюджетного кодексу України в рамках ініціативи країн G7 ERA та повернення яких буде здійснюватися за рахунок доходів, отриманих від заморожених активів Російської Федерації, у розрізі кредиторів (із зазначенням реквізитів відповідних договорів), умовних зобов'язань та фактичних обсягів залучених до державного бюджету коштів (у відповідній валюті та еквіваленті в доларах США і гривнях) за видами надходжень (згідно з бюджетною класифікацією) окремо за загальним і спеціальним фондами державного бюджету щомісячно, не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним (починаючи з даних за

січень-вересень 2025 року (наростаючим підсумком), а також відповідної інформації загалом за 2024 рік;

5) доручити Міністерству фінансів України забезпечити надання Комітету з питань бюджету і Рахунковій палаті узагальненої інформації про рішення Кабінету Міністрів України, прийняті відповідно до статті 27 Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік", із зазначенням змін до розпису державного бюджету на 2025 рік щодо відповідних надходжень і витрат щомісячно, не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним (починаючи з даних за січень-вересень 2025 року (наростаючим підсумком));

6) вжити заходів щодо поліпшення стану залучення та використання коштів, що надходять до спеціального фонду державного бюджету у вигляді програм допомоги, грантів, кредитів (позик) від Європейського Союзу, іноземних держав, іноземних фінансових установ, міжнародних фінансових організацій та донорських установ, з метою своєчасного виконання відповідних програм та передбачених ними заходів;

7) поінформувати Комітет з питань бюджету і Рахункову палату про реалізацію пункту 3 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України від 20.08.2025 № 4571-IX "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік" щодо прийняття рішення про тимчасове зупинення здійснення платежів за гарантійними зобов'язаннями держави щодо боргових зобов'язань за кредитом АТ "Державна продовольчо-зернова корпорація України", залученим від Експортно-імпортного банку Китаю під державну гарантію у 2012 році, та вчинення правочинів з гарантованим державою боргом шляхом зміни умов відповідних боргових зобов'язань, а також про вплив таких операцій на бюджетні і боргові показники у поточному та наступних бюджетних періодах;

8) забезпечити узгодженість урядових рішень про надання державних гарантій із законом про державний бюджет на відповідний рік (зокрема у поточному році – із статтею 6 Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік");

9) поінформувати Комітет з питань бюджету і Рахункову палату про виконання підпунктів 1 і 4 пункту 1 Указу Президента України від 23.07.2025 № 544 "Про заходи для скорочення бюрократичних процедур та проведення негайного аудиту державних видатків" щодо результатів аналізу інституційної та функціональної спроможності органів державної влади в інтересах національної безпеки та оборони України і вжиття заходів, спрямованих насамперед на недопущення дублювання ними повноважень, виконання невластивих функцій і неефективного використання кадрового та бюджетних ресурсів, а також підготовки до 1 вересня 2025 року пропозицій щодо правових та організаційних заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування держави в умовах воєнного стану, ефективності використання бюджетних коштів, у т.ч. щодо перерозподілу коштів державного бюджету на виробництво та закупівлю технологічних видів озброєння, військової та спеціальної техніки для потреб сектору безпеки і

оборони, забезпечення економічних прав та свобод суб'єктів підприємницької діяльності, підвищення економічної спроможності громадян України;

10) забезпечити прийняття рішень про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету з дотриманням вимог частини першої статті 24 Бюджетного кодексу України щодо здійснення за рахунок резервного фонду державного бюджету виключно непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту державного бюджету;

11) посилити контроль за виконанням публічних інвестиційних проектів і програм публічних інвестицій, які повністю або частково реалізуються за рахунок коштів державного бюджету та/або з наданням державної підтримки, насамперед запровадивши офіційну щомісячну або щоквартальну звітність щодо виконання таких проектів і програм за бюджетними програмами в розрізі таких проектів і програм (із зазначенням відповідних витрат та джерел фінансового забезпечення);

12) доручити головним розпорядникам коштів державного бюджету вжити заходів щодо погашення передусім простроченої кредиторської і дебіторської бюджетної заборгованості за видатками державного бюджету, забезпечуючи недопущення утворення нової простроченої заборгованості;

13) забезпечити виконання статті 48 Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік", зокрема здійснивши затвердження публічних інвестиційних проектів, реалізація яких здійснюватиметься за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (код 3121070);

14) здійснити розподіл субвенції з державного бюджету між місцевими бюджетами за кодом 2211860, а також завершити розподіл субвенцій за кодами 1511090, 1511810, 2211190, 2211360, 2211370, 2211810, 2211850 і додаткової дотації за кодом 3511280, доручивши відповідним міністерствам забезпечити підготовку і узгодження необхідних проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України;

15) подати Комітету з питань бюджету і Рахунковій палаті інформацію щодо врахування вищезазначених рекомендацій, включаючи пропозиції Рахункової палати, наведені в її Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі.